

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 69 L

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Parat/YS og NHO Luftfart/NHO i forbindelse med tariffrevisjonen 2022

*Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet 24. mars 2023,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Arbeids- og inkluderingsdepartementet legger med dette fram forslag om at arbeidstvisten i forbindelse med tariffrevisjonen 2022 mellom Parat/YS på arbeidstakersiden og NHO Luftfart/NHO på arbeidsgiversiden skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Departementet legger samtidig fram forslag om at det blir forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans for å løse tvisten.

2 Forhandlinger og mekling

Tvisten har oppstått i forbindelse med tariffrevisjonen i 2022 og gjelder Overenskomst for redningsmenn i Norsk Luftambulans AS. Parten på arbeidstakersiden er Parat/YS.

Etter brudd i forhandlingene varslet Parat/YS plassoppsigelser for 60 medlemmer.

Riksmekleren nedla forbud mot arbeidsstans og innkalte partene til mekling 27. februar 2023. Meklingen ble avsluttet 28. februar 2023 klokken 04.10.

Under meklingen nådde partene med meklere mellomkomst fram til en forhandlingsløsning. Forhandlingsløsningen ble sendt til uravstemning med frist 28. februar klokken 12.00. Forhandlingsløsningen ble nedstemt.

Parat iverksatte den varslede streiken 5. mars 2023.

3 Omfang og virkninger av konflikten

Parat/YS iverksatte streiken 5. mars 2023 med uttak av ett medlem. Streiken ble deretter trappet opp med ytterligere fem medlemmer fra mandag 6. mars, ett medlem fra onsdag 8. mars og fire medlemmer fra mandag 13. mars. Fra 13. mars var dermed 11 redningsmenn i Norsk Luftambulans AS i streik.

Departementet har hatt løpende kontakt med Helse- og omsorgsdepartementet og har mottatt jevnlig rapportering om konsekvensene av streiken fra Helsetilsynet. Helsetilsynet har hatt løpende kontakt med landets statsforvaltere og Luftambulansetjenesten HF. Helsetilsynet hadde fått opplyst at det ikke ville bli søkt om dispensasjoner i denne arbeidskonflikten.

Streiken berørte fra fredag 17. mars klokken 13 den operative virksomheten, da redningsmannen som ble tatt ut 5. mars skulle vært på vakt på helikopterbasen i Tromsø. Det medførte at ambulanshelikopteret i Tromsø ikke var operativt for oppdrag. Etter Helsetilsynets vurdering kunne likevel øvrig tilgjengelig akuttberedskap innen

ambulansetransport og redningstjeneste, både i lufta og på land, i tilstrekkelig grad kompensere for det ene manglende ambulanshelikopteret.

Fra mandag 20. mars klokken 13 skulle ytterligere fire at de streikende møtt på vakt. Da ville streiken medført at ambulanshelikoptre på basene i Tromsø, Harstad, Brønnøysund og Ålesund ville stått uten redningsmenn. Det ville betydd at det kun ville være ett ambulanshelikopter i drift i hele Nord-Norge. I tillegg ville beredskapen i Møre og Romsdal bli redusert.

Et redningshelikopter må ha en redningsmann om bord for å kunne være operativt. Redningsmannen inngår som besetningsmedlem på ambulanshelikopteret sammen med anestesilege og pilot. Redningsmannen har hovedansvaret for det redningstekniske arbeidet. I tillegg assisterer redningsmannen legen og bistår piloten med oppgaver knyttet til navigasjon og flysikkerhet.

Det framgår av Helsetilsynets vurdering av situasjonen slik den ville bli fra 20. mars:

Luftambulansetjenesten i Nord-Norge vil derfor måtte lene seg på redningstjenestens helikopterkapasitet i regionen. Luftambulansetjenesten og redningstjenesten er for øvrig gjensidig avhengig av hverandres bistand i både ambulansoppdrag og i søk- og redningsoppdrag.

De øvrige luftambulanseressurser i regionen vil være ambulansefly. Ambulansefly er en mindre effektiv akuttmedisinsk ressurs fordi planlegging, tilbringertransporter og prioritering mot andre oppdrag erfaringsmessig medfører stor tidsbruk før gjennomføring. De kan naturligvis heller ikke benyttes på øyene hvor det ikke er flyplasser. Ressurser på bakken, slik som ambulansebil/båt, vil i de fleste tilfeller bruke vesentlig lengre tid på et oppdrag enn et helikopter

Ved bortfall av ambulanshelikoptrene mellom Brønnøysund og Tromsø vil den totale akuttberedskapen, særlig i nord, i stor grad svekkes. Når totalt fire ambulanshelikopter, som skal dekke så store geografiske områder bortfaller, vil ikke øvrige ressurser innen ambulansetransport og redningstjeneste i tilstrekkelig grad kunne kompensere og sikre tilstrekkelig beredskap. Vi vurderer derfor at den akuttmedisinske beredskapen blir så svekket at det vil medføre fare for liv og helse.

Helsetilsynet gjorde samtidig oppmerksom på at de aktuelle redningsmennene som var tatt ut i streik, og som skulle på vakt fra 20. mars klokken 13, bor på andre kanter av landet enn de basene

de skulle ha vakt ved. Dette medfører at de trenger tid for å kunne stille på vakt etter at en streik er avsluttet.

På bakgrunn av Helsetilsynets vurdering innkalte Arbeids- og inkluderingsministeren partene til møte søndag 19. mars 2023 klokken 15.15.

På statsrådets forespørsel bekreftet partene at de ikke så noen mulighet for å komme til enighet i tvisten. I lys av dette informerte statsråden partene om at Regjeringen ville gripe inn i konflikten med tvungen lønnsnemnd. På anmodning fra statsråden sa Parat/YS seg villig til å avslutte streiken umiddelbart og gjenoppta arbeidet så snart som mulig.

4 Konklusjon

Med grunnlag i Helsetilsynets vurdering og den fastlåste situasjonen vurderer Arbeids- og inkluderingsdepartementet at hensynet til liv og helse gjør det nødvendig å løse arbeidstvisten mellom Parat/YS og NHO Luftfart/NHO uten ytterligere arbeidskamp og gjenoppta arbeidet så snart som mulig.

Det overlates til Rikslønnsnemnda å avgjøre tvisten. Det følger av lønnsnemndloven § 2 andre ledd at en avgjørelse av Rikslønnsnemnda har samme virkning som en tariffavtale. Dette gjelder enten saken frivillig er brakt inn for nemnda av partene, eller gjennom vedtak om tvungen lønnsnemnd.

I forslaget til lov § 1 framkommer det at tvisten skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Nemnda må, for å kunne avgjøre hele den aktuelle tvisten ha den samme kompetansen som partene til å fastsette innholdet i tariffavtalen. Rikslønnsnemnda spiller en sentral rolle i det norske tariffsystemet. Skal nemnda fullt ut kunne fylle sin rolle som et effektivt tvisteløsningsorgan, må den kunne behandle alle sider ved tvisten. Det gjelder også spørsmål om å fastsette unntak fra bestemmelser i lov når partene er gitt kompetanse til å inngå tariffavtale om det, innenfor de rammene som følger av EØS-retten.

Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten (konvensjon nr. 87, 98 og 154). Slik konvensjonene har vært tolket av ILOs organer, stilles det strenge krav for inngrep i streikeretten, men det åpnes likevel for inngrep dersom streiken setter liv, helse eller personlig sikkerhet for hele eller store deler av befolkningen i fare. Sosialpakten under Europarådet har i artikkel 6 nr. 4 en tilsvarende bestemmelse som verner streikeretten. Artikkel 6 må imidlertid ses i sammen-

heng med artikkel G, som åpner for at det ved lov kan foretas begrensninger i streikeretten som er nødvendige i et demokratisk samfunn til vern av andre menneskers frihet og rettigheter, eller til vern av offentlige interesser, nasjonal sikkerhet og moral i samfunnet.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet er av den oppfatning at et vedtak om tvungen lønnsnemnd i den omhandlede arbeidstvisten er innenfor rammen av de konvensjoner Norge har ratifisert.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Parat/YS og NHO Luftfart/NHO i forbindelse med tariffrevisjonen 2022.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Parat/YS og NHO Luftfart/NHO i forbindelse med tariffrevisjonen 2022 i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Parat/YS og NHO Luftfart/NHO i forbindelse med tariffrevisjonen 2022

§ 1

Twisten mellom Parat/YS på arbeidstakersiden og NHO Luftfart/NHO på arbeidsgiversiden i forbindelse med tariffrevisjonen 2022 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

§ 2

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans, jf. lov 27. januar 2012 nr. 9 om

arbeidstvister (arbeidstvistloven) § 1 bokstav f) og g) for å løse tvisten.

Reglene i lov 27. januar 2012 nr. 10 om lønnsnemnd i arbeidstvister (lønnsnemndloven) får tilsvarende anvendelse.

§ 3

Loven trer i kraft straks. Loven opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelse i tvisten.

